

JUHÁSZ TIBOR

Édes zsír

Anyám nem győzte a munkát, mikor idősebb lettem, elküldött dolgozni, télen kizavart az erdőbe fáért, kapáltam a szomszédoknak az iskola után, nem mehettem játszani, nem tanulhattam. Munka után zsíros kenyeret kaptam, kis cukorral. A fiatalabb testvéreim kinézték a számból a falatot, irigykedve hallgatták, ahogy ropognak a fogaim alatt a szemcsék. Nem akartam, hogy megnőjenek, féltem, hogy majd nekik is dolgozniuk kell és eleszik előlem az édességet. Ha nem volt cukor, akkor becsuktam a szemem, és zsír helyett vajat, felvágottat képzeltem a kenyérre. Egy kislány, Katika mutatta, hogy így kell.

Talán az első napom lehetett az óvodában, sírtam, mert anyámat akartam. Az óvónő a játéksarokba vitt, azt mondta, van itt ló, katona, orvosos és étkészlet, minden közös, bármivel játszhatok. Katika odajött hozzám, hogy csukjam be a szememet, biztos azért bömbölök, mert éhes vagyok. Valami hideg tárgyat nyomott a számba, szalámis-vajas kenyér, mondta, ne rágjam össze, mert ez mindenkié, de nemsokára kapunk igazit is. Onnantól kezdve jól viseltem magam, tudtam, hogy itt olyan reggelit ehetek, amelyet otthon soha.

Katikával együtt jártunk iskolába is, nagyon szép lány volt, két copfba fogva hordta a haját, masnikat kötött a fonatok végébe. Hazakísértem őt, éjszakánként átszöktem hozzájuk, kilopakodtunk a falu szélére, együtt fogunk élni, ígértük egymásnak. Éjfél után értem haza, anyám megvert, hol csavarogtál, kérdezte, én meg nem válaszoltam neki. Egy alkalommal elmondtam az igazat, akkor még jobban ütött, magánkívül ordibálta, hogy már csak ez hiányzott, még egy gyerek, te is olyan vagy, mint az apád! Hamarosan Katika szülei is rájöttek, hogy hol csavarog a lányuk, őt az apja verte meg. Éjszaka már nem találkozhattunk, de mindig hazakísértem, azt terveztük, hogy megszökünk. Egy nap hiába vártam rá. Elindultam a házuk felé, egy másik fiúval sétált, nevettek, a fiú néha a vállához ért. Számon kértem őket, a srác ütött először, én meg vissza, aztán a lány is kapott. Még abban az évben kimaradt az iskolából, nem sokáig tudta rejtegetni a növekvő hasát, azóta is szüli a gyerekeket. Ráncos, kövér asszony lett belőle, meg kellett volna szökniük, mondta egyszer, én meg legyintettem, olyan vagy te, mint az anyám, Katika.

Anyám sokakkal összeállt. A pénznek nincs szaga, állította, mikor rákérdeztem, hogy minek járnak ide ennyien, én meg erre azt feleltem, hogy azért

JUHÁSZ TIBOR (1992, Salgótarján) a KULTer.hu szépirodalmi rovatának szerkesztője. Jelenleg Debrecenben él. 2012 óta jelennek meg versei és novellái különböző folyóiratokban. Első kötete 2015-ben látott napvilágot Ez nem az a környezet címmel.

édesanyámnak sem könnyű, valami nehezét emelhetnek ott a bácsikkal a sötétben, azért nyögnek annyira. Felpofozott, de egyáltalán nem fáj, akkorra már megszoktam, hogy ütnek. A kapcsolatai csak pár hónapig tartottak, de minden szeretője úgy viselkedett, mintha az apám lenne. Meg akarták mondani, hogy mit csináljak, elküldtek, hogy hozzak bort, cigarettát, pár szelet kenyeret a szomszédból, tudták, nekem adni fognak, mert sajnálnak. Kikötötték, hogy haza kell vinnem a kenyeret, a szomszédok meg azt mondták, hogy egyem meg gyorsan, nekem adják, nem másnak. Az utolsó férfit Jánosnak hívták, ő még arra sem vette a fáradságot, hogy átzavarjon minket a konyhába, végigvágta anyámat az asztalon, lerángatta róla a nadrágot, és úgy akarta vele. Anyám sikoltzott, hogy legalább ne a gyerekek előtt, ellenkezett a férfival, de János ettől csak idegesebb lett, belemarkolt a hajába, hátrahúzta és úgy verte az asztalba a fejét. Hátulról ütöttem le azt a szerencsétlent, a részegségtől meg a meglepődéstől azt sem tudta, hogy mi történik. Minden erőmmel vertem, hogy dögöljön meg, aztán anyámat is, aki elhúzott Jánostól.

Akkor költöztem be a városba, az unokatestvéremhez. Ők találtak nekem munkát, raktári kisegítő lettem a Sirilla bútorgyárban. Az unokatestvérem, Ferenc, már nős volt, két kisgyermek apja. Kezdetben csak a kajába fizettem bele, azt mondták, hogy a kanapé nem kerül semmibe. Munka után segítettem nekik a ház körül, néha még a rezsibe is beszálltam. De egyre többet akartak, mert állítólag túl jó dolgom volt, mások fizetnek azért, hogy fedél legyen a fejük felett, össze kellene tennem a kezeimet, hogy ilyen rokonaim vannak. Több pénzt kértek, mert iskolába mentek a gyerekek, én meg csak ettem, fogyasztottam a vizet meg az áramot, hiába mondtam nekik, hogy ti veszitek a szalámikat, a sonkát, én élélnék a zsíron is, de azt kiabálták, hülye vagy, elvette a szegénység az eszed. Az egész fizetésemet elszedték volna, azzal az indokkal, hogy egy család vagyunk. Egy reggel felkaptam a cuccaimat, elindultam munkába, és nem mentem vissza hozzájuk. Kollégáimnál húztam meg magam, egy-két napig tudtak szállást adani. Okultam az unokatestvérem gonoszságából, kérdés nélkül kifizettem azt a pár napot, amit náluk töltöttem, és vacsorára sem kértem semmit, csak zsíros kenyeret, csodálkoztak, milyen jóízűen eszem.

Ez sem ment sokáig, az egyik munkatársamnak, Pistinek a felesége, Vera, kihasználta, hogy én délelőtti vagyok, a férje meg délutános. Mikor a férfi elment otthonról, rám nyitott a fürdőszobába, elkezdett vetkőzni, én szólni sem tudtam a megdöbbenéstől, már teljesen meztelen volt, mikor kinyílt a fürdőszobaajtó, és ott állt Pisti. Meredten nézett ránk, Vera gyorsan maga elé kapta a ruháit és kiszaladt a fürdőből. Próbáltam elmagyarázni, hogy ez nem az, aminek látszik, de Pisti megfenyegetett, hogy még egy szó és üt, végignéztem, ahogy felöltöztem és összeszedtem a cuccaimat. Aznap az állomáson aludtam, hajnali háromkor zárt be, sétáltam a környéken, fél ötkor visszamentem, aludtam még egy órát. A gyárban cseszegettek, hogy jól elintézted Pistit,

meg hogy abba a kézbe szarsz, amelyik segít, egyikőjük sem akart már befogadni. Leszámoltam, és átmentem az üvegyárba, a Tarjánglassba, nehéz munka volt, védőruhában kellett dolgozni a negyvenfokos melegben. Egyfolytában izzadtam, de legalább meg tudtam fürödni. Pár hétig hajléktalanszállón aludtam, a személyzet kedves volt, látták rajtam, hogy nem vagyok alkoholistá, csak szerencsétlen, kimosták a ruháimat, hogy normális legyen a megjelenésem. Nem szerettem a szállót, bűdösek voltak az emberek, elhúzódtam tőlük, folyamatosan ittak, mint a gyárban, kínálgattak azok is, de nem fogadtam el, nem lehettem könnyelmű, albérletre gyűjtöttem, két hónap alatt összeszedtem rá a pénzt, egy kis lakást béreltem a Garzonban. Nagyon lepukkant volt, hűtő és tévé nélküli, hemzsegték a csótányok, a szomszédban meg éjjel-nappal szólt a zene, rugdosták a falat, sikoltoztak, rászorítottam a párnát a fejemre, úgy aludtam. Máshová nem tudtam menni, arra kevés volt a pénzem, hogy a kauciót is letegyem, gyűjtöttem, nem költöttem semmire, néha vettem egy kis vajat, egy rúd szalámit, gyümölcsöket, de nem bírtam megenni az egészet, ott penészedtek a konyhaszekrényen.

Hamarosan összejöttem Mártával, a Tarjánglassban dolgozott ő is, futószalagnál. Azt hazudtam neki, hogy anyámnál lakom, munka után beültünk kávézni, megvártam, míg elmegy a busszal, utána mentem vissza a Garzonba. Ő ajánlotta fel, hogy költözzek hozzá. Hónapokig nem veszekedtünk, aztán jöttek a gondok, gyereket akart, házasságot, mert úgy érezte, hogy megállt az élete, nem halad, van egy munkája, egy albérlete, ennyi, szeretne egy kisbabát, hiszen a gyerekvállalás teszi igazán felnőtté az embert. Huszonhárom éves voltam akkor, ő huszonnégy, egyenesbe akartam hozni az életem, arra vágytam, hogy legyen megtakarításom, féltem, nekem is úgy kell majd élni, mint anyámnak, egyik napról a másikra. Márta ezzel nem tudott mit kezdeni, úgy értetlenkedett, mint a munkatársaim, mikor kiderült, hogy én nem iszok. Olyan volt neki a gyerek, mint a kollégáimnak az ital, egyedüli örömforrás az életben. Nagyon összevesztünk, nem akartam megütni, ezért elrohantam, akkor mentem haza, gondoltam, megnézem, mi van anyámékkal, nem láttam őket már két éve.

Mikor beléptem az ajtón, éppen főzött valamit, a sparhelt előtt állt, János meg az asztalnál ült, a borospalack ott volt a keze ügyében, egy darabig még néztük egymást, én, János meg az anyám, nem tudom, hol voltak a testvéreim, nem is érdekelt. Én ide nem jövök vissza, gondoltam, de a szállóra sem akartam, az állomás hidegére sem vágytam, Márta volt az egyetlen esélyem arra, hogy fedél legyen a fejem fölött. Mi lesz, ha elveszted a munkádat, kérdeztem tőle, mikor visszamentem hozzá, hogyan gondoskodnánk a babáról? Ő meg örült, hogy végre komoly dolgokról van szó. A felelősségről, az önfeláldozásról beszélt, meg arról, hogy mindig volt valahogy, ha kell, akkor zsíros kenyeret fog enni, de a gyerekek megteremti a jó életet, hiszen rosszabb körülmények között is élnek emberek. Bólintottam, és a hűtőhöz indulva megkérdeztem, van-e kristálycukor. Kíváncsian nézett rám, nevetett.